

Splitcane for dummies

Er du en af dem, der elsker at udforske forskellige facetter af fluefiskeriet? Så er tiden måske kommet til at prøve den mest ikoniske og smukkeste stangkonstruktion nogensinde. Den klassiske splitcane fluestang, som den dag i dag stadigvæk har sin berettigelse ved fiskevandet.

Af Morten Edvars

**Fotos: Chiel Robben og Mark Brinkman,
ClassicTacklePurveyor.com**

Jeg har stået i løj for regnen under en eg i snart 20 minutter, og min tålmodighed er ved at være brugt. Øv, en af de der dage, hvor alt bare går op i hat og briller, tænker jeg. Men efter yderligere 10 minutter kigger solen frem igen. Jeg spejder ned mod åen, og ser nu med tilfredshed, at de sværmende døgnfluer er på vingerne igen. Jeg vifter lidt med stangen, samtidig med at jeg kigger ned ad den flammehærdede klinge, en kopi af den amerikanske stangbygger Poul Young's berømte splitcanestang "The Perfectionist".

Langsomt bevæger jeg mig op ad åen til et sted, hvor jeg før har set en pæn fisk vise sig. Jeg stiller mig 40 meter derfra og spejder ned mod åslyngen. Inden længe ser jeg den første ring fra en fin fisk, der har opdaget de talrige Beatis vernus, som af og til popper op ad åen.

Ro på. Nu gælder det. Døgnfluerne er bittesmå, og min størrelse 18 paradun virker næsten klodset i forhold til originalerne, men de er alt, hvad jeg har taget med mig i dag. Fisker ringer stadig, og nogle gange ser man lige snudespiden, andre gange tager den noget under overfladen og efterlader kun det mindste spor. Jeg trækker forfanget uden for topøjet og begynder at kaste.

Stangen er let, og hele klingen arbejder, når jeg kaster den lette ferskenfarvede DT4 line op imod mit bytte. Langsomme, bløde linebuer, der med en næsten historisk poesi bugter sig over vandet og sender forfanget over ørreden. Herefter følger et klassisk øjeblik, hvor fluen bliver suget ned i et vakuum fra ørredens mund, efterfulgt af flere lufture, hvor en 40 cm's bækørred viser sin smukke, bronzefarvede side. Flere gange prøver ørreden at gå ind i vandranunklerne, men min stang afbøder ørredens brutale

udbrudsforsøg med perfektion. Lidt efter kan jeg håndlande en af de smukkeste bækørreder, jeg længe har set.

Derfor er splitcane stadig et godt valg

Fluestænger hverken kaster eller fisker selv, men det er derimod idioten bagved, der tæller, som splitcane-fanatikerne Preben Torp Jacobsen så smukt udtrykte det. Man kan derfor præsentere en størrelse 16 tørflue silkeblødt i en lille å med en kyststang for den sags skyld, men ved tilslag og fight med fisk er dette valg ikke helt optimalt. Netop ved fight med fisk i de relativt små danske vandløb er splitcane de fleste stive kulstænger overlegne.

Personligt fisker jeg med splitcane af flere årsager. Jeg godt kan lide naturmaterialet, og specielt måden splitcane kaster på. Det har dog taget mig et stykke tid at finde frem til, hvordan og hvornår jeg får mest ud af materialet. Tørfluefiskeri med små fluer og andet let fiskeri på kortere afstande er helt klart et område, hvor splitcane har sine fordele, da der her er brug for præcision og delikat præsentation. Disse egenskaber besidder splitcane til fulde.

Lidt historie

Den moderne, sekskantede splitcane stang i tonkinbambus blev udviklet af den amerikanske stangbygger og våbensmed Hiram Lewis Leonard. Hans stænger blev hurtigt me-

Artiklens forfatter med en grov bækørred taget på tørflue med en splitcanestang købt brugt for blot 1.200kr. Splitcanestænger kan nemt findes til en overkommelig pris.

Denne flotte bækørred blev overlistet på tørflue med Jens Ryhl's "Faar and Very Fine #5", som er en fantastisk alsidig stang.

get populære blandt tørfluefiskerne på den amerikanske østkyst, hvor man havde taget den sydengelske tradition til sig. Amerikanerne var her begyndt at udvikle lettere og hurtigere stænger end dem, der var standarden i England. Dengang havde kastekonkurrencer en stor indflydelse på udviklingen af fluestængernes aktion, hvilket de også har i dag. En af Leonards mest populære stænger 50 Dry Fly(50DF) blev et resultat af dette. Leonards stænger og kopier af disse bruges stadig af mange fluefiskere. Ganske som en 100 år gammel Mauser jagtriffel i den rigtige hånd kan være mere præcis end den nyeste Blazer riffel, kan en Leonard 50DF (som i dag er en over 100 år gammel tørfluestang) stadig udfiske en moderne fluestang.

En ny spiller på markedet

Men efter Anden Verdenskrig kom et nyt stangmateriale på markedet, nemlig glasfiber. Selvom de første glasfiberstænger ikke kunne måle sig i kvalitet med splitcane, så kunne de nemmere masseproduceres og krævede ikke samme pleje som splitcane. I slutningen af 60'erne var glasfiberstængerne dog blevet bedre og havde derfor udkonkurreret splitcane på det store marked. Senere, i slutningen af 1970'erne, kom så de første boron- og kulfiberstænger på markedet, og glasfiberen led herefter samme skæbne som splitcanestængerne tidligere. Dog var der stadig stangbyggere og enkelte firmaer, som blev ved med at producere splitcane, blandet andet Orvis, Scott, Thomas & Thomas, Winston og Hardy, som indtil i dag har holdt bambusgryden i kog om end på lavblus.

Mange firmaer har igennem tiden masseproduceret kvalitets splitcanestænger. Mest kendt er nok Franske Pezon et Michel og giganten fra Colorado, Granger/Wright & McGill.

Ikke allemandseje

Men hvis splitcane er et så godt materiale til at lave fluestænger af, hvorfor ser man i dag ikke flere af dem ved vandet, end man gør? Der er flere forklaringer, men splitcane har og-

så sine begrænsninger såvel kastemæssigt, som prismæssigt. Splitcanestænger er svære at masseproducere, og derved bliver prisen høj. Faktisk har den altid været høj, men i 1920 kostede en Leonard-stang, hvad der svarede til to månedslønninger for en almindelig amerikansk lønmodtager, så Leonards stænger har aldrig været hvermandseje. Dog behøver

Når majfluerne sværmer langs åerne, er det højtide for splitcane-fiskerne, da materialet egner sig specielt godt til let tørflue- og nymfefiskeri.

splitcanestænger ikke at være dyre. Man finder faktisk flere stangbyggere i Norden, der bygger gode stænger, hvor pris ikke overstiger topserierne hos diverse fabrikater af kulfiberstænger. Man kan også finde en fin stang på brugtmarkedet til under 2.000 kr.

Renæssancen

Ubemærket for mange fluefiskere er der i dag en stigende interesse for de klassiske materialer. Dette kan skyldes grejproducenternes ensidige fokusering på to ting. Lav vægt og høj elasticitet på klingen for at gøre det nemmere at kaste tunge klumpliner. Dette hænger selvfølgelig sammen med, at fluefiskeri i dag ikke kun drejer sig om at fiske mindre ørreder i strømmende vand. Men at vi i dag fisker stort set alle arter på flue. På trods af denne positive udvikling inden for fluestænger, er der stadig mange fluefiskere, specielt tørfluefiskere, der søger de klassiske egenskaber i deres grej. Dette hænger sammen med, at teknikken, der benyttes her, groft sagt ikke har ændret sig i 100 år. Men nye vinde har blæst fra vest i de senere år, og i USA har specielt glasfiberstængerne fået en voldsom renæssance. Bloggeren Cameron Mortenson fra Fiberglass Manifesto, har blandt andet været med til at øge interessen for glasfiber, samtidigt har der været en voksende interesse for at lære et bygge sine egne stænger helt fra bunden, blandt andet i splitcane. Derfor er der i dag, rigtigt mange dygtige stangbyggere i USA, som arbejder med glasfiber og splitcane.

Fiskeri med splitcane

At være effektiv og tilfreds med en splitcanestang kræver, at man er villig til at lære noget nyt, eller måske snarere at genopdage noget af det glemte. Personligt benytter jeg i dag næsten udelukkende DT-liner til mit åfiskeri, da de giver en langt bedre linekontrol, når der kastes længere end 10 meter, end med en klumpline. Desuden er DT-linerne som regel korrekt klassificeret vægtmæssigt, hvilket er en fordel, når de skal parres med en ældre fluestang. DT står for "Dobbelt taperet" line, og det er en line, der har en lige lang front-/bagtapering (tilspidsning) og så en tyk mellem tapering.

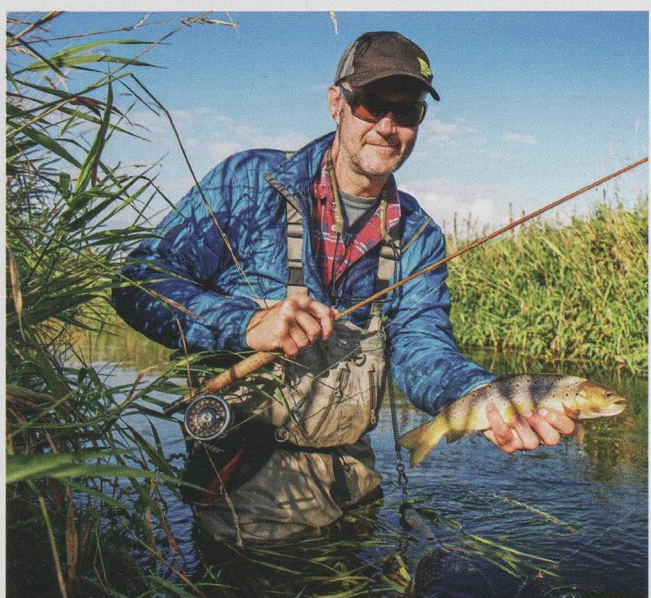
En line, 90% af alle splitcane-fanatikere benytter, er Cortland's 444 peach. Men hvilken som helst flueline kan i princippet benyttes, hvis den altså passer til stangen.

Fiskeri med en splitcanestang er dog ingen åbenbaring, og selv om materialet til tørfluefiskeri har nogle ret markante fordele frem for kulfiber, er det ikke bedre til at lave fluestænger af generelt. Det er bare et anderledes materiale. Men som fiskeredskab har splitcane givet mig flere fisk per tur, da jeg simpelt hen er blevet nødt til at tænke mere over, hvad jeg går og laver. Ikke på grund af materialets fordele, men på grund af dets begrænsninger.

En af disse er, at den sekskantede splitcanestang ikke har specielt godt af at blive udsat for vridninger. Dette har fået mig til at kaste mere parallelt med stangens rygrad, som igen har øget min præcision. De lettere splitcanestænger er heller ikke specielt gode til at fiske store streamere og tunge nymfer med. Det har igen fået mig til blindfiske mere med tørflue, som igen har givet flere fisk og mere fornøjelse.

Flere forskellige aktioner

En stor fordel ved splitcane er, at materialet har flere forskellige aktioner at byde på end de præfabrikerede kunststofstænger. Man kan nemt finde en stang, som passer helt perfekt til ens smag, enten ved at undersøge mange af de allerede afprøvede aktioner, eller ved at snakke med en etableret stangbygger og få ham til at bygge en stang, lige som man vil have den.

Fiskeri med splitcane handler i høj grad også om nostalgien bag det gamle naturmateriale, som stadigvæk har sin plads i det danske lystfiskeri. Her er en lille bækørred blevet fanget på en af Jens Ryhls kopier af Poul Youngs "the Perfectionist" under en eftermiddagsklækning af små døgnfluer.

I de sidste 30 år er tendensen som sagt gået i retning af hurtige progressive kulstænger, og det er dem, de fleste fluefiskere i dag forbinder med en god fluestang. Derfor vil de fleste, der starter med splitcane, sikkert have nemmest ved at kaste med en progressiv splitcanestang.

Jeg bruger selv både splitcane og glasfiber med progressiv aktion, samt stænger som er paraboliske, altså med helaktion. Paraboliske stænger byder på, for splitcanestængernes vedkommende, nogle helt specielle fordele, som ikke ligeså elegant kan opnås med andre materialer. På grund af splitcane klingernes relativt store massefylde i forhold til stivheden, kan man med en parabolisk splitcanestang kaste langt og præcist uden brug af dobbelttræk. Man kan altså kaste uden at foretage sig andet end at svirpe med håndledet.

I splitcanestængernes guldalder (1920 til 1950), var normen en parabolisk/progressiv 8 ½ til 9 fods to- eller tredelt stang, som regel leveret med to spidses. Dengang var en fluestang for de fleste mennesker en kæmpe investering, som gerne skulle holde livet ud, så derfor var det praktisk at have en ekstra spids med i tilfældet af, at man skulle beskadige stangspidsen. For ofte ejede man kun den ene stang.

Valg af splitcanestang

Med hensyn til stanglængder og aktioner er der flere forskellige typer splitcane at vælge imellem end nogensinde før.

DEN RETTE SPLITCANESTANG

Der findes professionelle stangbyggere i Danmark og Sverige, som bygger solide stænger, der kan betales af almindelige lønmodtagere.

www.daniaflyrods.com

www.customcanerods.dk

www.splitcane.se/sv/

For mere info omkring splitcanestænger kan Facebookgruppen "Os der elsker splitcane og glasfiber" anbefales.

Model	Længde i fod	Aktion	Linevægt	Type	Dele
Garrison 212	8	Progressiv (medium)	5	hex	2
Leonard DF 50	8	Progressiv (langsom/medium)	5	hex	3
Payne 102	8	Progressiv (hurtig)	5	hex	2
PHY Para 15	8	Semiparabolsk (medium)	5	hex	2*
PHY Perfectionist	7.6	Semiparabolsk (medium)	4	hex	2
Dickerson 8013	8	Topaktion/Progressiv (meget hurtig)	5	hex	2

*Denne stang har to forskellige spidser, en tørflue- og en nymfespids.

En oversigt over nogle af de mest berømte splitcanestænger, som er blevet til klassikere, fordi de gang på gang har vist deres værd under praktisk fiskeri. Stænger, som ingen tørfluefisker går galt i åen med.

Den gammelkendte regel med at prøve-kaste stangen med forskellige liner først, gælder naturligvis også her. Vælg herefter den stang, du tror bliver sjovest at fiske med. Da klingen er selve sjælen, musklerne og hjertet i en fluestang, er det her fokus og opmærksomhed ligger for mit vedkommende. Når jeg inspicerer en stang, er det altså først og fremmest klingen, jeg kigger på. Den skal være ordenligt lavet.

Jeg starter med at se, om bladknuderne (bambussens knaster) er rigtigt placeret. Som hovedregel skal de ligge i en afstand af mindst 5 cm fra topøje og feruler. Bladknuderne er stivere end resten af bambus-stokken og skal derfor fordeles jævnt på en fluestang af bambus, for at få den rigtige aktion

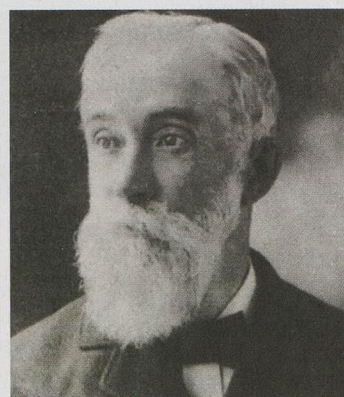
Herefter kigger jeg kanterne på klingen igennem for limlinier. Limlinier er kanterne på klingen, hvor bambussplitterne mødes. Disse må ikke være synlige (med undtagelse af stænger limet med resorcinol). Herefter ser jeg, om stangen er lige i samlet tilstand, og om ferulerne er

tilpasset perfekt. Herfter bøjer jeg stangspidsen cirka 45 grader, og ser om spidsen retter sig helt ud i udgangspositionen. Hvis ikke, kan det være et tegn på at bambussen har haft et for højt fugtindhold over længere tid. Det sidste, jeg kigger efter, er kork, beviklinger, øjer og hjulholder.

Vedligeholdelse

Splitcane tåler ikke at blive opbevaret for længe under fugtige forhold, så husk derfor at tørre stangen godt af med en fugtig klud efter brug, og læg så stangen til tørre natten over, inden den puttes tilbage i røret. Splitcane er meget stærkt under bøjning og tryk, men vrid aldrig to stangdele for at samle eller adskille dem, da det jo består af seks trekanter holdt sammen af lim.

Med tiden vil man desuden ikke undgå lakskader på sine stænger, men det kan repareres med lidt skibslak. ←

Den amerikanske stangbygger og våbensmed Hiram Lewis Leonard er ophavsmanden til den moderne, sekskantede splitcanestang i tonkinbambus, som vi kender i dag.

